

Fără să aprobe linia adoptată de Ionitoiu, atunci când Ștefănescu și Vasile Gheorghe au considerat-o complet greșită și contrară reeducării, Livezeanu a încercat s-o explice psihologic, reținând la cheștiunea martorilor falși. A spus că atunci când va fi liber va da în judecată pe martorul său Goantă Victor.

Livezeanu a afirmat că nu crede că în urma declarației va fi eliberat mai curând decât Ionitoiu, dar că vrea să-și lămurească, prin reeducare, odată pentru totdeauna situația politică, pentru ca atunci când va fi liber să nu mai poarte cu sine povara trecutului și să devină un om ca toți ceilalți, în societatea noastră.

În N.B. făcută de cap. Telenche Fl. scrie: "Ionitoiu Cicerone făcând parte din T.U.N.T. s-a dovedit a fi un element periculos regimului democrat popular. Aflându-se în procesul de reeducare până în prezent nu a reușit să adopte o atitudine pozitivă consecventă în acest proces, având încă serioase rețineri privitoare la trecutul său subversiv."

Sarcini trasate agentului: Să urmărească în continuare atitudinea lui Penescu Nicolae și în mod deosebit reacția acestuia în timpul cât va fi scos să-și refacă declarația.

MĂSURI LUATE: Bourceanu Vasile, fiind un element pregătit din toate punctele de vedere și bucurându-se de multă încredere în rândul T.U.N.T.-istilor, va fi studiat în mod amănunțit în vederea recrutării sale ca agent. ss. Telenche fl.

Ultima notă informativă a lui Manta Dragomir (agentul "Ion Marian") înainte de eliberare, pe 12 decembrie, transcrisă de căpitanul Horja Gheorghe pe 18 decembrie 1963, menționează:

"Ionitoiu Cicerone are în cameră o atitudine de expectativă față de problemele politice discutate, ba câteodată negative.

Făce discutiții foarte des asupra suferințelor lui din închisoare și arată că el este complet nevinovat și că pe el această problemă îl preocupă de a-și dovedi nevinovăția, că nu poate să recunoască la organele politice fapte de care nu e vinovat.

Sursa (Manta Dragomir) l-a făcut atent odată la plimbare că dacă înțelege să intre pozitiv în procesul de reeducare atunci să aibe și în cameră o atitudine pozitivă în o serie de probleme ce se ridică mai ales acum când avem 2 oameni - Boșca și Livezeanu, care sunt negativi."

.. Ionitoiu a răspuns că pe el nu-l preocupă cheștiunile acestea, ci numai faptul că este nevinovat.

I s-a spus de sursă (adică de Manta Dragomir) că organele politice nu se preocupă de partea juridică a procesului și că în momentul când s-ar ajunge de organele politice la concluzia că el e nevinovat, tot justitia trebuie să constate acest lucru..."

Pe această Notă, pe 25 decembrie 1963 s'a pus rezoluția "să nu fie transferat până nu aveți aprobarea conducerii serviciului K" ss. col. indescifrabil.

Si liniștit, cine stie după câte astfel de turnătorii ca agent al reeducării, Manta Dragomir a plecat pe 19 Dec, acasă să-și petreacă Crăciunul unde-l aștepta fata și nepoțica.

Un altul, Ion Marinache a fost și el eliberat de la Văcărești unde fusese trimis în "misiune" și își reparase datura ca să poată mușcat din "dusmanii poporului", conform angajamentului luat.

UN OM BESELEIT PENTRUCĂ S'A TREZIT.

Mereu activ, ofiterii politici, pe raportul făcut asupra comportării lui Livezeanu și Ionitoiu din 4 Ianuarie 1964, au menționat pe 10 ianuarie, ca sarcină agentului George Ion (adevătat Vasile Gheorghe) să urmărească în continuare atitudinea lui Nicolae Penescu, în mod deosebit reacția acestuia în timpul cât va fi scos să-și refacă declarația.

Intr'adevăr după unele discutii pregătitoare de la sfârșitul lui Noiembrie 1963, la mijlocul lui Ianuarie 1964, Nicolae Penescu a fost scos pentru a-și reface declarația, după noile indicații.

A doua zi după ce a început să scrie, dimineața înainte de a intra la masa de "lucru", în timpul plimbării a venit lângă mine și Bourceanu să ne spună ce a scris.

-Doamne Penescu, scrieți ce credeți de cuviință în "rezolvarea problemei" d-voastră pentru a vă elibera.

Da, sigur că voi face însă trebuie să mă consult cu dumneata, ca să fii la curent cu tot ce voi face, mi-a spus. Eu am de gând să scriu procesul din 1947, mi-a răspuns el.

I-am spus că și eu mă gândesc că trebuie făcut ceva, să găsec un mijloc de a stopa această mașcaradă de compromitere a oamenilor înainte de eliberare, fiindcă aceasta este sigură...

Și a fost chemat la "lucru" în timp ce ceilalți șoseau: a început să scrie Penescu și desigur ni se va ușura situația (în acest marasm în care intraseră, ofițerii politici le spuneau că sunt solidari cu toții de situația fiecăruia și că trebuie să contribuie ca fiecare să fie convins să intre în procesul reeducării).

A doua zi dimineața, înainte de a începe să scrie, în timpul plimbării iar a încercat să-mi spună ce-a scris. Acelas răspuns că nu mă interesează. Și curios conform instructajului, Vasile Gheorghe se ținea după mine: ce zice Penescu, are șanse?

Merge și scrie mereu, e grăbit, îi răspundeam în bătaie de joc.

A treia zi eram împreună cu Bourceanu și ni s'a atașat în timpul plimbării până la venirea "politicilor" încercând să ne povestească ceva mai scris!

I-am răspuns că nu mă interesează absolut de loc ce scrie, dar dacă vrea să asculte un sfat în situația în care suntem cu toții, într'o situație deplorabilă cu oameni bolnavi, obosiți de închisoare, dornici să se elibereze cât mai repede, mi-aș permite să sugerez...

-Da, te rog foarte mult, țin cont de părerea dumitale.

Doamne Penescu socotesc că trebuie să se pună capăt acestei situații devenită intolerabilă. V-am spus că nu știu cum, mă gândesc mereu la o soluție...

Și eu sunt de acord, m'a întrerupt el și te rog să mă ții și pe mine la curent cu gândurile dumitale.

-În al doilea rând, pentru că ați fost de acord să-mi ascultați sfatul, din acest moment vă rog să nu-mi mai spuneți nimic, să scrieți ori ce doriți. DAR, înainte de a începe scrisul, să vă gândiți că pentru dumneavoastră au murit: soția, Gheorghe Mihai și Tică Popescu la Pitesti în 1946... Gândiți-vă la aceștia și după aceea puteți scrie cât doriți și ce doriți. Și în fiecare zi să începeți cu aceste gânduri.

A înegrit. A amuțit și la fel și Vasile Bourceanu care era de față a rămas ca stână de piatră.

Penescu a plecat chemat, la masa de "lucru".

Trei nopți a dormit cu pătura pe cap, și Cernovodeanu care dormea lângă el ne spunea că nu știe ce se întâmplă că suspina noaptea în timpul somnului.

Trei zile nu a vorbit cu nimeni. Se ducea, scria, venea și tăcea. Ce a scris, nu a mai încercat să-mi spună. De întrebare, nu mai m-întrebat nimic. Nici o săptămână n'a trecut și n'a mai fost chemat să scrie.

M.A.I. Serv. K.
Cpt. Horja Gheorghe
" ION MARIAN "
12 decembrie 1963
camera de anchete.

STRICT SECRET
18 decembrie 1963
2 exemplare

96

25.XI.963
Să nu fie transferat prin
nu s-a aprobat concluzia
serviciului K. Col. *[Signature]*
T A

IOANITOIU CICERONE are în cameră o atitudine de expectativă față de problemele politice discutate, ba câteodată negative.

Face discuții foarte des asupra suferințelor lui din închisoare și arată că el este complet nevinovat și că pe el această problemă îl preocupă de a-și dovedi nevinovăția, că nu poate să recunoască la organele politice fapte de care nu e vinovat.

Sursa l-a făcut atent odată la plimbare că dacă înțelege să intre pozitiv în procesul de reeducare atunci să aibe și în cameră o atitudine pozitivă în o serie de probleme ce se ridică mai ales acum când avem 2 oameni - Bocșa și Livezeanu, care sînt negativi.

M. IOANITOIU a răspuns că pe el nu-l preocupă chestiunile acestea, ci numai faptul că este nevinovat.

I s-a spus de sursă că organele politice nu se preocupă de partea juridică a procesului și că în momentul când s-ar ajunge de organele politice la concluzia că el e nevinovat, tot justiția trebuie să constate acest lucru.

Pe marginea reflexii făcute de sursă cu privire la o relatare din cartea "Oamenii și jivine" când sursa i-a spus că nu trebuie judecată situația expusă într-o carte cu resentimente, ci să lase veninul la o parte, el - IOANITOIU - când a citit ziarul privitor la discuția făcută de Trăian Ionescu asupra drepturilor omului - libertatea opiniei - a zis: "ne dă voie dl. Domescu să avem o opinie."

Discuția purtată de IOANITOIU cu dl. felcer am auzit-o din cameră, nu am înțeles ce i-a spus, însă tonul la care discuta

IOANITOIU era ireverențios. I s-a făcut imediat observație de dl. șef de secție, arătându-i că a greșit însă el a susținut că are dreptate.

A relatat că la introducerea în camera de izolare a fost dl. comandant, dl. ofițer politic și încă 2 persoane și că i s-a făcut observațiile de rigoare, aducându-i la cunoștință faptele pentru care e pedepsit că el a menționat că relatările sînt neadevărate.

I s-a atras atenția de dl. comandant că tonul cu care vorbește și acum și atitudinea pe care o are, ar face să i se mai dea încă 2 zile.

Sursa a reținut din relatările lui că a avut o atitudine de fraudă și că dacă el va recunoștea vina și cerea iertare pentru cele petrecute, i se ridică pedeapsa.

Că toate cadrele care îl întrebau de la ce secție este, cînd a spus că e de la a V-a au rămas mirate că la Secția V-a se pot petrece asemenea acte, cu atitudini necorespunzătoare.

Relatîndu-i-se că dl. șef de secție a întreat și la camera 49 dacă a făcut bine IOANITOIU, el a spus că știe acest lucru și știe că dl. Penescu a spus că nu se bagă, o spunea aceasta ca o imputare lui Penescu că nu i-a luat apărarea și că el se apăra singur.

A primit înștiințarea că i s-a respins recursul în supraveghere și a întreat pe Livereanu cum să facă un memoriu la Consiliul de Stat, întrucît el nu poate concepe ca în sec. XX cineva să stea nevinovat în închisoare.

Din relatările datelor procesului lui Livereanu, acesta i-a spus că e greu să dovedească falsul depoziției martorilor, dar să încerce pe baza contradicțiilor martorilor între ei și între depozițiile date acum și la datele anterioare.

A cerut la 11 și la 12 dec. raport la dl. comandant pentru a i se aproba hîrtie pentru acest memoriu la Consiliul de Stat.

" ION MARIAN " (Dragomir MARIAN)

N.B.

IOANITOIU CICERONE fost membru în conducerea T.U.N.T.-ului este condamnat 7 ani pentru uneltire. Se află în atenția noastră pe linia reeducărilor.

Acesta are o atitudine refractară și o poziție de nerecunoaștere a faptelor sale infracționale săvârșite, de fiecare dată făcînd caz de acest lucru.

MASURI:

Se va mai organiza cu acest deținut 2-3 discuții individuale, după care vom propune conducerii penitenciarului să fie trimis la muncă în deltă.

SARCINI:

I s-a dat sarcină agentului ca în discuțiile ce le va purta cu IOANITOIU să stabilească ce urmărește el să obțină prin memoriul ce vrea să-l adreseze Consiliului de Stat și cum motivează el nevinovăția.

CPT. DE SECURITATE

Horja Gh.

doză exemplare
expl.nr.1 la ....
expl.nr.2 la ...
dactilo a.c.Alexandru O.

M.M.I. K.2
Nota a fost primită la 4.1.1964
de la agent "GEORGE ION" -det. S.R.
de către opt. Tolonche Pl. Intilnirea
a avut loc la camera de anchetă a
penit. Jilava.

316

C.N.S.A.S.
SERVICIU
ARHIVA

5
SERVICIUL SECURITĂȚII
la ianuarie 1964
ex.nr.

11-07-200

N O T A

După întoarcerea sursei de la Văcărești, la 5 decem-
brie, Radu Livezeanu - s-a manifestat în cameră pozitiv, pe linia
reeducării, activ în a organiza lectura în comun a articolelor
și reportajelor politice din ziare și în a le comenta de pe po-
ziții sănătoase.

În legătură cu declarația sa și deficiențele ce i
s-au semnalat de către organele competente, s-a arătat dispus
să revină asupra celor scrise, în sensul în care i s-a recoman-
dat. Fără să aprobe linia adoptată de IOANITOIU, atunci când
STEFANESCU și sursa au considerat-o ca complet greșită și con-
trarie reeducării, el a încercat s-o explice psihologic, reve-
nind la chestiunea "martorilor falși". A spus că atunci când va
fi liber va da în judecată pe martorul său Ioanță Victor.

A afirmat că nu crede, că în urma declarației va fi
eliberat mai curând decât IOANITOIU, dar că vrea să-și lămureas-
că, prin reeducare, odată pentru totdeauna situația politică,
pentru ca atunci când va fi liber să nu mai poarte cu sine povara
trecutului și să devină un om ca toți ceilalți, în societatea
actuală.

real VASILE George - " GEORGE IOAN "

M.B.
IOANITOIU ~~Ciowan~~ făcând parte din T.U.N.T. s-a dovedit
a fi un element periculos regimului democrat popular.

Aflându-se în procesul de reeducare, pînă în prezent
nu a reușit să adopte o atitudine pozitivă consecventă în acest
proces, avînd încă serioase rețineri privitor la trecutul său
subversiv.

SARCINI TRASEATE:

Să urmărească în continuare atitudinea lui Peneacu
și în mod deosebit reacția acestuia în timpul cît va fi
scos să-și refacă declarația.

MASURI LUATE:

BOVCEANU Vasile, fiind un element pregătit din toate punctele
de vedere și bucurîndu-se de multă încredere în rîndul T.U.N.T.-
iștilor, va fi studiat în mod amănunțit în vederea recrutării sale
ca agent.

DET. DE SECURITATE,

În schimb într-o seară a venit la fereastră "colonelul" și l-a bestelit reproșându-i că este bătrân, că minte și că nu vrea să recunoască faptul că a înțotat într-o mocirlă, că nu vrea să iasă din ea, eu toată mâna de ajutor ce i s'a întins, apărându-i în continuare pe cei ce au exploatat poporul român.

Îmi era mie rușine de ocara ce i se aducea. El devenise negru, iar ceilalți care se găseau alături amuțiseră. Cei din camerele alăturate ascultam încrениți la geamurile deschise:

"Ai crezut că-ți bati joc de noi! Ai vrut să ne minți!" i s-a adresat colonelul în încheiere și cu un gest brusc, a rupt hârtiile pe care le ținea în mână. A întors spatele și a plecat.

Era și aceasta una din metodele de intimidare, după care așteptau ca "vinovatul" să se ducă și să ceară iertare și reînceperea scrisului.

Dar de data aceasta domnia politici n-au avut această ocazie scontată.

ALTĂ METODĂ SECURISTĂ DE TULBURARE SUFLETEASCĂ.

Întors de la spitalul Văcărești, Boșca Mălin mi-a spus discret (fiindcă nu se mai putea avea încredere aproape în nimeni) că i s'a spus că acolo a murit Rădulescu-Pogoneanu Victor în Martie 1963 adus pe targă, paralizat, de la Râmnicul Sărat.

Tot la Văcărești murise și fostul ministru PNT -Aurel Dobrescu- în noiembrie 1963 și pentru că era prea lung și nu încăpea în "cosciugul" făcut din lădițe de la Aprozar, un detinut de drept comun i-a tăiat picioarele și i le-a pus alături în ladă.

0 știre profund lugubră.

Acum în luna Ianuarie, într-o Duminică, fapt neobișnuit, Boșca Mălin a fost chemat și dus la biroul ofiterilor politici. Am bănuț că se interesează de boală și tratamentul ce i s-a făcut, fiind la câteva zile după înapoiere. S'a întors după aproape 2 ore.

Era schimbat la față, abătut și nu avea chef de nimic. Amuțise.

După ce s'a liniștit m'a chemat lângă el și mi-a zis:

La toate m-aș fi așteptat, dar la asta niciodată. M-a chemat colonelul, m-a întrebat ce condamnare am, de când sunt arestat, dacă am copii... Eram sigur că pe toate le știa, dar nu știam ce urmărește...

I-am spus că sunt condamnat pe viață, că am executat 14 ani închisoare fiind condamnat în 1946 în lipsă cu procesul înscenat al -Sumanelor negre- și arestat de abia în 1949 și că am doi copii.

Mă așteptam să-mi zică: de ce nu începi să scrii ca să-ți vezi copiii? Atâta așteptam că... începeam eu să-i spun... dar m-a întrebat calm:

-De copii știi ceva?

Nu.

-Sunt mari?

Unul are 20 ani, altul 21 ani probabil sunt muncitori undeva...

-Uite cum arată și mi-a întins fotografiile!

Erau drăguți, mari, nu i-ași fi recunoscut pe stradă. Am rămas cu privirea atintită asupra lor...

Colonelul m-a întrerupt din privirea fotografiilor, spunând:

-Unul este student la Politehnică, privește ce note are. Mi le-a arătat și a adăugat: Este printre cei mai buni.

Celălalt, a continuat colonelul, este tot bine. Când o să fi afară, nici n'o să-ți vină să crezi.

Eu am amuțit și discuția s-a încheiat. Eu, cum mă vezi și cum mă știi, m-am înmuțat. Nici el n-a mai zis nimic...

Acum, mi s'a adresat, spune-mi tu, ce crezi că este cel de al 2-lea copil, că m-au pus pe gânduri.

Vezi că ti-au găsit punctul slab? Ce ar putea să fie, de n'o să-ți vină să crezi? Poate membru al partidului comunist care aș-tăzi îți întinde mâna să te salveze?!

Cum vorbești așa?, a sărit ca fript. Băiatul meu?

A căzut din nou pe gânduri. Peste câțva timp a început cu aceleasi acuzații împotriva "domnilor" ofiteri politici.

După opt luni, când a fost eliberat, pe unul dintre copii l-a găsit pe linia partidului, se pare în miliție.

ALTUL LA RAND

Spre sfârșitul lunii Ianuarie a fost chemat la discuție "liberă" și Vasile Bourceanu. Aprofundarea problemei a continuat și după amiaza. Seara mi-a spus că va fi chemat și i se va da hârtie să scrie.

-Ce să fac?

Fiecare are problema lui, planurile lui și face ceea ce crede de cuviință. Singur trebuie să hotărăști. Nu pot să-ți dau nici o sugestie.

-Domnul colonel mi-a zis; N'ai fost adversar al Partidului comunist?, sau Partidul National Țrănesc n-a făcut și greseli? Asta să le recunoști și n-o să fie foc... că esti tânăr și poți fi folositor societății. Si i-am spus că mă apuc să scriu. Mi-a dat și un pachet cu țigări.

Bine Wilişor, bine faci?

-Tu râzi de mine?!

Cum o să râd de tine, nu vezi că ei râd de noi?

Dar ce să scriu?

-Un doctor în filozofie și drept, găsește...

Bucuria s'a așternut între cei mai mulți de acolo... Bravo, d-le Bourceanu. Bine că te-ai hotărât. Când nu se mai ține cont de pedeapsă și ce ai făcut, de ce n'ai ieși si dumneata cu un ceas mai devreme?!

Era frământat, nu avea liniște. A fost chemat după trei zile. La prânz a venit numai pentru a mânca, și imediat... la muncă. Seara mi-a spus că a scris vreo trei pagini despre familie, despre cazanul de țuică al tatălui care era un mijloc de exploatare... și că nu mai știe ce să scrie?

Măi Wilişor, nu mă interesează ce-ai scris și nici ce mai ai de scris. Nu vezi că domnul colonel este ca Heliade Rădulescu, are același îndemn: "Scrieți băieți, numai scrieți!"

-Iti bati joc de mine?!

In nici un caz eu.

A doua zi si-a luat o carte în buzunar ca să citească, fiindcă 4 ore dimineata și 3 după amiaza, singur închis în birou se cam plictisea. Si atunci scoate cartea și citea, zicea el. Se întorcea vesel că le-a fumat pachetul de țigări.

După câteva zile i-am spus: Tu fi crezi proști? Crezi că seara nu verifică ce-ai scris și cât ai scris?

-Cât o merge, le fumez țigările, îmi încerc norocul!

După 8-9 zile a ajuns la 40 pagini și a început să bată pasul pe loc, până ce l-a chemat dl. colonel și l-a bestelit că nu este sincer și să nu creadă că reușeste să-și bată joc de ei: Nu vrei să te rupi de trecut, să recunoști de cine ai fost indus în eroare și incitat împotriva clasei muncitoare?

Era tare amărît și-i părea rău că începuse spovedania.

A DOUA A FOST SI ULTIMA INTREVEDERE

Atmosfera între "lorzi" era de totală neîncredere. Cu toate că se spunea că nu erau ascunzisiuri și că toți sunt sinceri. Fariseismul și suspiciunea plană asupra noastră. Când unul spunea ceva ce putea fi interpretat în sens negativ procesului de reeducare, se bătea în use și se grăbea care mai repede să ajungă la domnul colonel să raporteze, înaintea altuia. Lecția desprinsă cu ocazia drumului cu duba la Vacărești le fusese de învățatură.

Presa continua să ne fie servită cu promptitudine iar "Glasul patriei" era așteptat ca să citim aprecierile lui Ionel Pop, Dumitrescu-Borsa, Victor Vojen, Petre Ghiță, Alex. Dumitrescu-Coltesti, Nichifor Crainic..., așteptând poate și ale celor din Jilava.

Printre filme ne-a mai adus și "Vara" după o scriere a lui D. R. Popescu..., pentru a ne obișnui "cu atmosfera de afară".

O nouă cameră de privelegiați se creia pe secția noastră. Am constatat trăgând cu ochiul când ieșeam la plimbare, că în cameră pe lângă 3 paturi era și o planșetă, probabil a unor ingineri ce lucrau la ea. Veneau seara și plecau dimineața și n'am putut depista pe beneficiarii acestui regim. Probabil lucrau pe un șantier ca eminențe cenusii.

Rândunelele și lăstunii și-au făcut apariția la vechile cuiburi, iar acoperișul de deasupra celulelor noastre înverzise.
Primăvara anului 1964 sosise.

Pe 29 Februarie am fost chemat pentru a doua oară la dl. Colonel. Excesiv de amabil m'a invitat să iau loc pe un scaun. S'a interesat de sănătatea mea, de felul cum îmi petrec timpul și de atmosfera dintre noi.

I-am spus direct că aștept să mi se facă dreptate, la care el a ripostat:

-Cum tot mai persisti în ideea că esti nevinovat? După ce-ai citit documentația care vi s-a pus la dispoziție, tot n'ai înțeles că poporul a suferit și că a fost chinuit de oamenii politici care astăzi vin și recunosc: suntem vinovați! Te crezi atât de nevinovat, crezi că nu ai greșit cu nimic, sau că n-ai mers pe o cale greșită, fiind indus în eroare de alții?

-În primul rând politică trebuie să o facă toată lumea și nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru că a făcut parte dintr-un partid. Eventualele greșeli sunt subliniate de opinia publică, iar dezacordul față de guvernanți se manifestă prin alegeri libere. Astăzi nu se poate vorbi de o viață publică, atâta timp cât închisorile gem de oameni nevinovați cărora li s-au înscenat procese.

-Uite, m-a întrerupt- o mare greșală pe care o faci: judeci pe cei de afară fără să cunoști ce se petrece acolo?! De ce v-am dat noi cărți și ziare? Să vă documentați, să vedeți preocuparea regimului pentru oamenii muncii, pentru stărpirea a ceea ce a fost rău. Muncitorii sunt stăpâni pe putere și nu o împart cu nimeni. Și nu te întrebi pentru ce pierdem noi timpul ca să vă lămurim și să vă redăm societății noi? Nu observi că nu ne mai interesează pedeapsa, nu ne mai interesează ce ați făcut? Noi ștergem totul cu buretele, dacă cei ce-au greșit dau dovadă de sinceritate. Aceasta este o fată a umanismului comunism de care dăm dovadă. Suntem tari și nu ne este frică de nimeni.

-Domnule colonel, de ce nu s'a dat dovadă de umanism înainte de a curge sânge? De ce nu ati vorbit de umanism înainte de a-mi distruge familia și cariera? Nu știu ce să vă spun despre ceilalți. Pe mulți i-am cunoscut afară ca oameni respectabili, bucurându-se de stima celorlalți și mai ales având curajul să se prezinte în fața votului secret. Rămân surprins când citesc aici ceea ce citești. De ce n-au spus-o afară în libertate și de ce o fac tocmai acum? Prin fața d-voastră au trecut oameni implicați în înscenări uluitoare, față de a mea. Cunoașteți cazul preotului Piso Ilie, al lui Dumitru Petrescu-Marinău sau al lui Lazăr Ștefănescu, care e acum în cameră cu mine și pe care-l examinați.

Astăzi îmi cereti să recunosc, cât de cât, din greselile făcute față de regim, în loc să recunoașteți d-voastră că s'a făcut un abuz arestându-mă și după aceea o crimă chinându-mă prin anchete și distrugându-mi familia. Cum a fost posibil ca acum un an și chiar doi să aduceți martori care au spus în fața instanței că au dat declarații sub presiunea securității, iar alții care nu m'au recunoscut? Acesta este umanismul pe care regimul îl afișează?

Colonelul s'a sculat în picioare și a început să facă un du-te vino prin fața biroului, vorbind între timp:

-Chiar nimic nu vrei să înțelegi din tot ce-ai citit, din tot ce vezi? De ce nu încerci să-ți vezi copilașul. Crezi că ești așa de curat? Nici un balast nu te apasă? Caută și ridică-te de unde ești căzut!

-Dar v-am spus-o și data trecută că sunt curat ca un cristal. Nu am nimic a-mi reprosa.

-Privește în jur, a intervenit, atâția oameni care au jucat un rol în viața politică, un rol nefast. Ia aminte de la ei ce spun.

Da îi văd.

Nu vrei să-i vezi. Nu vrei să-i înțelegi. Desi cu păcate mai multe, și-au dat seama și au răspuns la mâna întinsă. Au înțeles rolul conducător al clasei muncitoare, care a fost asuprită și exploataată de liberali, de țărăniști, de toate partidele. Acum s-au transformat în niște oameni folositori clasei muncitoare, folositori poporului.

-Dati-le drumul, dacă au reușit să se transforme așa cum ati dorit. Nu-i lăsați să se tânguiască toată ziua, doar au fost sinceri.

Da sigur vor pleca, a răspuns. Și dumneata dacă te gândești bine poți pleca și chiar înaintea multora de aici. Noi ținem cont de sinceritate, chiar dacă ea se manifestă mai târziu. Avem timp să așteptăm. Dar un lucru trebuie să reții: de aici ieși sau așa cum vrem noi, sau prin crematoriu.

De data aceasta m'am sculat și eu în picioare și politicos i-am spus:

Vă mulțumesc domnule colonel pentru sinceritate, pentru că mi-ați arătat cele două alternative. Nu vă ascundeți după deget! Acum am înțeles, totul este clar.

Radios că reușise să mă convingă, m-a întrebat: Si acum? (parcă ar fi așteptat răspunsul că aveam de gând să urmez calea celorlalți).

Rămâne să vă fac cunoscută decizia mea. Am să mă gândesc puțin la plan.

-Foarte bine..., am auzit în timp ce părăseam biroul.

În celulă toată lumea mă aștepta curioasă. Stătusem destul de mult la discuție. Credeau că m-au lămurit.

Willi Bourceanu căuta să aflu noutăți. I-am spus că să audă și ceilalți că am avut o sedință "constructivă". M-am ferit să angajez conversații. Răspundeam prin da sau nu și mă forțam să par indiferent. Auzeam în surdina de Vasile Gheorghe și Lăzăr Ștefănescu discutând: O să înceapă și el să scrie fiindcă altă soluție nu este. (În gând le răspundeam: Da o să înceapă, dar ce o să înceapă!) La plimbarea de după amiază am reușit în câteva cuvinte să-i spun lui Penescu că a sosit momentul să încep lupta împotriva acestui sistem de reeducare. Nimic mai mult. Mi-a urât noroc și încredere, sperând că poate avea repercursiuni în bine și asupra celorlalți.

M-am retras în mine și mă rugam să am tăria să nu cedez. Văzusem multe acțiuni care eșuaseră. Acum de unul singur încercam o manevră bazată pe surpriză. Ajunsesem la convingerea că regișul nu ne eliberează de plăcere. Fusese probabil constrâns să o facă și urmărirea două scopuri înainte de a ne da drumul:

1. Să obțină maximum de "mărturisiri" de la deținuții politici sub promisiunea unei eliberări conditionate. Reeducarea de acum era aceeași tactică pe care o folosiseră la Pitesti, cu un deceniu în urmă, prin metode abominabile. Acum urmăreau același obiectiv, mai rafinat, fără bătaie, fără înjurături.

2. Să compromită oamenii, atât în fața celorlalți, cât și față de propria persoană, pentru ca nimeni să nu mai poată ridica fruntea sus.

La aceea oră în Jilava rămăsesem 4 persoane care nu ridicaseră stiloul și nu mușcasem din momeală: generalul Nicolae Dragomir, Boșca Mălin, Radu Livezeanu și eu mine.

Toată dupăamiaza, singur, mi-am dat curaj și am pus la punct planul de acțiune. Seara, după discuțiile sterile din cameră, m-am culcat liniștit.

A doua zi dimineața când s'a împărțit pâinea și cafeaua, nu m-am dus să le ridic. Plutonierul a întrebat cine nu și-a luat porția de mâncare. Am răspuns că eu nu mănânc.

-Ce s'a întâmplat, esti bolnav?

Nu, nu sunt. Inapoiți porția de mâncare domnului colonel fiindcă am intrat în greva foamei.

Nu numai plutonierul dar și ceilalți au rămas uluiți.

Cum greva foamei?

Probabil nu-și puteau imagina ca cineva, în condițiile de acolo când pe drept cuvânt se putea supraviețui, ajunsese să declare greva foamei.

Pentru că se uita nedumerit la mine, i-am repetat plutonierului că sunt în greva foamei, iar că "domnul colonel" știa de ce. Nu mai aveam nevoie de această mâncare deoarece nu țin să ies din închisoare pe căile oferite. Am ales calea onoarei.

Au urmat câteva momente jenante pentru ceilalți după care unii au început cu sfaturile: în primul rând să mă gândesc foarte serios, că această atitudine a mea poate avea repercursiuni și asupra celorlalți care sunt gata de eliberare.

-Asta ne mai trebuia, se văieta Vasile Gheorghe.

Calm, le-am răspuns că nu am cerut socoteală nimănui de ceea ce a făcut și că sunt convins de urmările acestei greve asupra celorlalți.

Vestea s'a răspândit și în celelalte celule. La numărătorele de dimineață, ofițerul de servicii a luat notă că nu renunț la grevă și cer venirea procurorului militar și că deasemeni nu voi vorbi cu nimeni până la venirea procurorului.